

From Death to Deathlessness # 10 vraag 1

Geliefde Osho,

Als ik in uw commune rondkijk en ik zie mensen elkaar knuffelen en omhelzen, als ik de energie voel die ik heb als ik hier iemand omhels, vraag ik me af waarom dit in de buitenwereld niet gebeurt.

Wilt u daar alstublieft iets over zeggen?

In de buitenwereld kan dat niet, omdat de mens eeuwenlang geconditioneerd is tegen het lichaam. Alle religies hebben hem wijsgemaakt dat je tegen het lichaam moet zijn als je spiritueel wilt worden. Om de andere wereld te bereiken moet je deze wereld opgeven. En iemand omhelzen is een erg sensuele, lichamelijke ervaring van het grootste belang. Maar zelfs gewoon aanraken is taboe laat staan omhelzen.

Deze religieuze programmeringen die ze je hebben gegeven zijn zo onmenselijk dat als we ons gewoon uit alle religies kunnen laten vallen en het hele verleden achter ons kunnen laten, zul je een enorme explosie meemaken van warmte, liefhebben, aanraken en zul je voor het eerst voelen dat je leeft.

In het verleden is er alles aan gedaan om te zorgen dat je zo weinig mogelijk leeft, meer dood dan levend gewoon op een of andere manier overleeft en ademt en jezelf naar het graf sleept, erop wachtend tot de dood je komt verlossen.

En je lichaam is zo'n prachtig verschijnsel. Jij bent het. Het is je buitenkant en als je je buitenkant ontkent dan kun je er nooit het middelpunt van vinden. Het middelpunt is je wezen, het is niet tegen het lichaam gericht. Zonder het lichaam kan het ook maar een ogenblik verder leven, het wordt door het lichaam gevoed.

Over de hele wereld zie je mensen die halfdood zijn, slaapwandelaars, ongelukkige mensen die om duizend verschillende redenen zitten te lijden; maar het is allemaal op iets heel simpels gebaseerd: ze hebben je tegen je eigen lichaam gekeerd. Je middelpunt en je buitenkant zijn van elkaar afgesneden. Maar om jou te bereiken moet je via de buitenkant gaan.

Het is je misschien opgevallen dat mensen in het oosten, als ze iemand hallo zeggen, elkaar geen hand geven. Dat is tegen spiritualiteit. Je komt in contact met het lichaam van de ander, met de warmte van de ander. In het oosten omhelst niemand elkaar, want omhelzen wordt gezien als iets seksueels. Maar dat is het niet. Het is wel degelijk sensueel, maar niet seksueel en je moet deze woorden goed uit elkaar houden.

Iemand die leeft is sensueel. Dat wil zeggen dat al zijn zintuigen werken tot het uiterste. Hij ziet beter. Zijn handdruk is niet of je een dode tak van een boom in je hand houdt. Zijn aanraking leeft, het is een taal, het heeft een boodschap. Zijn energie stroomt naar je over en jouw energie stroomt naar hem over.

Waar twee energieën elkaar ontmoeten is het altijd een feest. Het is als twee dansers die in hetzelfde ritme dansen, twee muziekinstrumenten die samen spelen en elkaar aanvullen. Maar zelfs in het westen, als mensen elkaar een hand geven ontmoeten energieën elkaar niet. Dat komt door het christendom. Je geeft iemand een hand, maar je energie krimpt in, in plaats van naar de ander uit te gaan. De angst om seksueel te zijn, de angst om sensueel te zijn, de angst dat je geïnteresseerd bent in iemand anders' lichaam – dat wordt als onspiritueel gezien.

Ze hebben ontdekt, dat het onspiritueel is als je langer dan drie seconden naar een vrouw kijkt. Drie seconden is normaal. Je loopt op straat en je kunt er niet omheen; er komt een vrouw aan, een Cleopatra komt voorbij – drie seconden is normaal. Als je langer kijkt dan raak je de vrouw met je blik aan – op afstand, als met een afstandsbediening. En als je die vrouw langer dan drie seconden in de ogen kijkt zal ze zich beledigd voelen; je bent haar lichaam al door haar ogen

binnengedrongen. En volgens de etiquette hoort het ook niet dat je steeds weer naar die vrouw omkijkt.

Maar weet je wat het woord 'respect' betekent? Het betekent weer kijken. Respect betekent geen eer, respect betekent dat je betoverd bent. Het is weer-kijken; je zou graag opnieuw kijken... nog een keer... Misschien wil je wel even omlopen om achter de vrouw aan te gaan.

In een menselijkere samenleving zal de vrouw zich niet beledigd voelen. En diep van binnen voelt ze zich nu ook niet beledigd. Zelfs na duizenden eeuwen conditionering gaat haar gevoel van beledigd te zijn niet erg diep. Diep van binnen is ze blij, diep van binnen is de onderstroom van de natuur daar. **Niet** omkijken naar een vrouw, **niet** nog eens kijken, dat is pas een belediging. Het is een belediging om niet langer dan drie seconden een man of vrouw in de ogen kijken. Je hebt iemand afgewezen, je bent tegen iemand niet aardig geweest.

Omhelzen is intiemer dan aankijken. Als mensen al beledigd zijn door een blik, als mensen al inkrimpen bij het geven van een hand... Men gebruikt de term 'een warm welkom', maar dat is zelden het geval. Het is altijd een koud welkom want je energie trekt zich terug. Je hand blijft koud, er straalt geen warmte vanaf. Voor de godsdienstige mens ligt het gevaar op de loer: als je hand warm aanvoelt en de ander staat er ook voor open om te geven en te nemen houdt het daar niet bij op.

Als je er al zoveel van geniet als twee handen elkaar in een warme gloed ontmoeten zal het duizend keer sterker zijn als je het hele lichaam omhelst. En vrijen dan...? Dit zijn maar stappen. Bij omhelzen ben je dicht bij elkaar maar nog steeds gescheiden. Vrijen betekent dat je bij elkaar bent binnengegaan.

Al die zogenaamde onechte heiligen, messiasen, profeten van je zijn heel sluw geweest. Ze hebben je niet toegestaan de eerste stap te zetten, want het één leidt tot het ander en uiteindelijk mondt dat in een diep orgasme uit.

Dus zul je in de buitenwereld niet dezelfde kwaliteit, dezelfde intensiteit vinden. Als mensen elkaar omhelzen is het uit vormelijkheid, maar ze blijven zo afstandelijk als de sterren... miljoenen lichtjaren ver. En is het je bij het omhelzen niet opgevallen? Je voelt je... niet blij, je bent één of andere plicht aan het vervullen. Op bepaalde gelegenheden moet je je moeder, je vader, je zuster omhelzen, maar jullie blijven allemaal op afstand. De angst voor seks zit zo diep in je geprogrammeerd dat alles wat tot seks kan leiden verboden is.

Voor mij, voor mijn mensen is warmte leven. Het groeit naarmate je het deelt met anderen. Hoe meer je het deelt, hoe meer je krijgt. En de warmte van elk individu heeft een unieke kwaliteit. Als je sensueel genoeg bent – en ik zou willen dat je dat was – dan zou je verbaasd staan te kijken van de verschillen in energie als je verschillende mensen een hand geeft. De kwaliteit, de kracht, de intensiteit, de geur, de smaak ervan – alles is voor ieder individu uniek. Maar het maakt geen verschil als je een koud handje geeft of elkaar als twee skeletten op een kerkhof omhelst.

Het leven geeft je iets unieks, de dood vernietigt dat unieke van je. Twee dode lichamen zijn precies hetzelfde, maar twee levende lichamen zijn nooit precies hetzelfde. Het bestaan gelooft niet in kopieën. Het bestaan gelooft in originelen, het creëert alleen maar originelen.

Als je sensueel bent sta je ervan te kijken hoeveel rijkdom je bezit waar je je niet bewust van was. Zelfs een mooie jurk die je lichaam aanraakt zal je een gevoel van welbehagen geven. De stof leeft niet, maar jij leeft en je voelt. Je zintuigen zijn tot het uiterste gespitst. Is het je niet opgevallen? In bepaalde kleren voel je je smerig, ook al zijn die kleren schoon. Als je kleren draagt zoals zakenmensen hun grijze pakken voor hun werk dragen – ze voelen niets bij hun kleren. Als ze geen mensen kunnen voelen hoe kunnen ze dan kleren voelen?

Maar op mijn eigen gezag zeg ik je dat zelfs gewone dingen, als je maar sensueel genoeg bent – kleren, een frisdrank, een hete kop koffie of thee, de geur van de koffie, de geur van de thee in de pot, het aroma die dat geeft... Je zult al die dingen voelen en ze zullen je steeds rijker en

levendiger maken en er zijn geen grenzen aan. Zo levendig als je kunt zijn, zo rijk als je kunt zijn, er zijn geen grenzen aan. Het hangt allemaal van jou af, hoeveel programma's je durft te laten vallen. Christenen, hindoes, mohammedanen – ook al zijn hun religieuze doctrines verschillend, dat doet er niet toe. Dat is maar een woordspelletje, gymnastiek van de logica, maar de basis is dezelfde: om je zo dood mogelijk te maken. Ze zullen nooit tegen je zeggen 'We maken je dood'. Nee, ze zullen prachtige woorden gebruiken: ervan afzien – van het wereldse, het profane afzien.

En het is wonderlijk hoe je iets eenvoudigs niet hebt kunnen doorzien. Aan de ene kant zeggen ze dat je de wereld met zijn genoegens, zijn warmte, zijn rijkdom moet afzweren, zodat je in het paradijs diezelfde rijkdom, warmte, liefde, blijheid miljoen keer kunt krijgen. Aan de andere kant blijven ze zeggen 'Wees niet hebberig!'

Ik kan er niet bij zoveel onzin als ze je allemaal geleerd hebben. En jij hebt zitten luisteren, zitten leren, je bent geprogrammeerd door hun onzin, zozeer dat je een simpele tegenspraak niet kunt zien: dat ze je leren om hebberig te zijn! Hier afzien, zodat je na de dood een miljoen keer kunt krijgen.

Geweldig! Wat is dit voor spirituele loterij? In ieder geval zijn het geen zaken. In zaken maak je misschien een paar procent winst, maar een miljoen keer zoveel? Dus zijn de hebberige mensen religieus geworden. En de beloning voor je opoffering is ontzettend groot. Christenen, mohammedanen, joden – alle drie die godsdiensten geloven maar in één leven. Één leven betekent maar een klein leventje – zeventig jaar. Die paar jaar tellen niet mee in de wereld van eeuwigheid, ze zijn zo voorbij. Het is maar een kleinigheid om zeventig jaar op te offeren om het eeuwige geluk te verdienen. Je bent gewoon hebberig.

En je ziet iets eenvoudigs over het hoofd: als je die dingen hier zonden noemt zitten je heiligen in het paradijs een miljoen keer te zondigen. Jij zult maar zeventig jaar lang zondigen en dat niet eens aan één stuk, want je moet ook eten, je moet douchen, je moet je scheren, je moet je boterham verdienen, je moet met je vrouw ruziën, met de burens, je moet naar de rechtbank, een of andere politieke zaak achterna, je moet naar de kerken, de synagogen. Wat blijft er van zeventig jaar nog over? Ook al kom je aan zeven uur, dan is dat nog te veel.

Één derde van je leven moet je slapen; je slaapt acht uur per dag. En je moet een heleboel andere dingen doen. Je moet naar voetbal kijken, je moet de Olympische Spelen zien. Je moet naar de film, je moet een kaartje leggen. Tel maar eens op, zeven uur blijft er niet eens over! Voor zeven uur vreugde, warmte en liefde krijg je een eeuwigheid – en wat voor eeuwigheid!

Ik heb eens horen vertellen... Een meester ging dood en een paar dagen later ging ook één van zijn discipelen dood. Misschien kon hij zonder de meester niet leven, misschien had het leven geen zin meer. Hij had alles op het spel gezet om bij de meester te zijn. Hij was de zin in het leven kwijtgeraakt – hij ging dood.

Hij was er natuurlijk absoluut van overtuigd dat hij naar de hemel zou gaan. Hij was geen gewone man. Hij was een groot discipel van een groot meester. En hij zou zeker naar de hemel gaan. Toen hij daar binnenkwam kon hij zijn ogen niet geloven: hij zag zijn oude meester in de schaduw van een boom zitten, met Marilyn Monroe naakt op schoot. De discipel deed zijn ogen dicht. Hij zei, 'Mijn God! Wat is hier aan de hand?' Maar toen herinnerde hij zich dat zij die de wereld afzweren in het hiernamaals een miljoen keer beloond worden, dus daar was niets mis mee. Hij viel aan de voeten van de meester neer en zei, 'Grote meester, u hebt bewezen wat u altijd al beweerde, dat zij die deze wereld afzweren in het hiernamaals duizend of miljoen maal beloond zullen worden.'

Voordat de meester iets kon zeggen zei Marilyn Monroe, 'Stommeling! Ik ben zijn beloning niet, hij is mijn straf!' Religies hebben je maar verhaaltjes zitten vertellen. Ik kan mijn eigen verhaaltjes wel verzinnen – veel betere. Ze hebben je hoop in het hiernamaals zitten geven en alles in deze wereld van je afgenomen. En dit is de enige wereld die er is; er is geen andere wereld. Ja, deze

wereld strekt zich uit tot in het oneindige, multidimensionale oneindigheid, maar toch is dit de enige wereld, een andere is er niet. En dit zeventig jarig leven is een trainingsperiode.

Als je je laat beetnemen door de religies, door je politieke leiders en deze zeventig jaar van vreugde, zegening, liefde en extase laat vernietigen, dan staat één ding vast: de hemel is niet voor jou, want je hebt voor dit zeventig jarig leven niet eens je diploma kunnen halen. In zeventig jaar heb je voor de hel getraind! En je religies geven je training voor de hel. Lijden, jezelf martelen, vasten, celibaat; niet roken, niet drinken, niet proeven als je eet.

Het hindoeïsme heeft dat tot één van zijn belangrijkste grondbeginselen gemaakt: smaakloosheid. Hoe kunnen deze mensen je nu sensualiteit leren? Smaak is een zintuig.

Je kunt eten niet proeven zoals ik het proef. Ik kan dat zeggen omdat ik ooit ook, net als jij, een kameel geweest ben, dus ik ken beide soorten smaak. Als ik een zonsondergang zie dan zie jij het niet, ook al sta je naast me; je ogen hebben die gevoeligheid verloren. Als je naar Mozart luistert val je misschien in slaap, maar als je naar jazz luistert ga je springen, schreeuwen, gillen. Jazz is gewoon waanzin! Muziek is het niet. Die Beatles zijn echt kevers, het zijn geen mensen, maar dat spreekt je aan. Je hebt een heel gevoelig gehoor nodig, geoefend, gedisciplineerd, om oosterse klassieke muziek te begrijpen; die muziek is zo subtiel. Hetzelfde geldt voor elk van je vijf zintuigen.

Overal op de wereld worden vijf zintuigen erkend, maar misschien moeten we dat aantal nu veranderen omdat er een zesde zintuig verborgen zit in je oren. Maar oude gewoonten slijten maar langzaam. En dat zesde zintuig is veel belangrijker dan al die andere; daarom zit ze verborgen in je oren, zodat ze nergens door gestoord kan worden. Dat is het evenwichtszintuig.

Als je te veel drinkt raakt dat zintuig aangetast, je kunt niet meer in een rechte lijn lopen en je gaat wankelen. Wat er ook gebeurt, niet wankelen! Dat evenwichtszintuig is geraakt als je een klap op je hoofd krijgt, je ziet de hele wereld om je heen draaien en je valt.

Als alle zes je zintuigen werken, klaar om te ontvangen, zul je een rijk leven leiden.

Als ik zeg dat ik een goeroe van de rijken ben bedoel ik niet dat Rockefeller, Ford, Morgan en de Kennedy's mijn discipelen zijn. Als ik zeg dat ik een goeroe van de rijken ben bedoel ik echte rijkdom. Dollars zijn nep! Wat is dat voor rijkdom? Rijkdom komt door je zintuigen.

Ik wil dat je steeds gevoeliger wordt.

Daarom voelt het anders als je hier iemand omhelst, want degene die je omhelst is helemaal open, kwetsbaar en stelt zich beschikbaar voor jou; jij bent open, kwetsbaar en stelt jezelf beschikbaar voor de ander. En als deze twee kwetsbaarheden, twee openheden, twee hemels vol met sterren elkaar ontmoeten ben je eventjes niet twee; je wordt één. Jullie buitenkanten overlappen elkaar. Je voelt het leven in je met dubbele kracht kloppen. Niemand is de verliezer, beide zijn winnaars, want allebei voelen jullie hetzelfde – het leven verdubbelt.

In mijn commune is omhelzen een manier om rijk te worden. Het is een manier om het leven te begrijpen.

Het is een weg die uiteindelijk naar het doel van liefde leidt, en er is geen andere God dan liefde. Ik spreek Jezus tegen. Hij zegt 'God is liefde'. Hij heeft het verkeerd begrepen. Nee, ik zeg je 'Liefde is God'. Als je zegt dat God liefde is, wil dat zeggen dat liefde maar een eigenschap van God is, en er zijn misschien wel duizend andere eigenschappen. Als ik zeg dat liefde God is dan heb ik echt een eind aan God gemaakt: alleen liefde bestaat.

Mijn communes zijn universiteiten waar je leert om een rijk leven te leiden, over liefde, warmte, schoonheid, medeleven, menselijkheid. We zijn hier niet bij elkaar om naar een of andere dode God te zoeken die altijd op het dak zit – waarom weet ik niet, kan hij er niet een beetje af komen zodat mensen hem kunnen zien? Als je het dak opgaat verdwijnt hij daar. Hij is voortdurend aan het verdwijnen. Vroeger leefde hij op bergtoppen. Toen de mens die bereikt had vond hij daar

niemand. God heeft zijn spullen naar de maan gebracht, omdat die suffice priesters zich niet konden voorstellen dat het de mens zou lukken om vroeg of laat naar de maan te gaan.

Je kunt niet veel intelligentie verwachten van priesters, om de eenvoudige reden dat als ze intelligent waren ze ten eerste geen priester zouden worden. Ze verdoen hun leven met onzin te preken. Ze vernielen andermans' leven, want andere mensen raken geconditioneerd door die onzin. Voor mij zijn al jullie profeten en messiassen crimineel. Ze hebben je alleen maar van troost, hoop voorzien en alles wat echt is hebben ze je ontnomen.

Ik wil dat je alle hoop laat varen.

Dat betekent niet dat je hopeloos wordt. Je kunt alleen maar hopeloos worden als je hoop hebt. Hopeloosheid is de schaduw van een hoop die mislukt is. Zodra je hoop laat vallen heb je ook hopeloosheid losgelaten. Zodra je verwachtingen laat gaan heb je ook frustraties losgelaten – twee vliegen in één klap.

En als je dapper genoeg bent om je troost te laten vallen is de realiteit van jou.

Als mijn mensen elkaar omhelzen zijn het geen twee skeletten die met hun ribbenkasten tegen elkaar aan staan te ratelen. Mijn mensen zijn van vlees en bloed, van alles wat echt is. En ze kennen het geheim: als je warmte en liefde om je heen uitstraalt, dan krijg je van het bestaan nog meer terug.

Het bestaan verstaat alleen de taal van de realiteit. Zodra je echt bent leef je in communie met het bestaan. Het gaat niet alleen om omhelzen, het gaat erom dat je je lichaam als iets wonderschoons accepteert. Het is het meest complexe, delicate van alles wat er bestaat.

Je weet niet eens wat er allemaal onder je huid gebeurt: continu werk vierentwintig uur per dag, miljoenen cellen die duizenden dingen doen. Haar dat 's nachts aangroeit terwijl je slaapt. Ademen is niet van je denkwerk afhankelijk; anders zou je het nog vergeten. Vooral als je slaapt, wie denkt er dan nog aan denken om te ademen? En als je steeds aan je adem moet denken, wie valt er dan nog in slaap? Ademen is je leven. En je lichaam voorziet je van alles wat je nodig hebt.

Het functioneren van het lichaam is zo'n wonder dat Jezus die over het water loopt er maar dwaas bij uitziet! Je eet voedsel. Heb je er ooit over nagedacht hoe het tot bloed, vlees, botten wordt? Wie verricht al dit werk? Hoe krijgt je lichaam het voor elkaar om alleen te selecteren wat voedzaam is en af te wijzen wat een onnodige last voor je is? Het gooit voortdurend allerlei gifstoffen uit je lichaam en je bent er niet eens dankbaar voor.

En die religieuze profeten van je blijven maar dingen tegen je lichaam zeggen zonder ook maar het simpele feit te snappen dat die dingen door het lichaam worden gezegd.

Ik wil dat mijn mensen, voor het eerst in de geschiedenis van de mensheid, geliefden van zichzelf, van hun lichaam worden.

Zorg voor je lichaam, het zorgt ook voor jou. Je kunt het niet terugbetalen, dat kan op geen enkele manier. Het doet zoveel voor jou, wat heb jij ervoor terug gedaan? Vasten, celibatair leven, naakt in de brandend hete zon staan, of naakt in de vrieskou staan. En deze maniakken zijn door de eeuwen heen als de grootste helden van de mensheid aanbeden.

Weg met die helden. Ze moeten allemaal opgesloten worden. Ze moeten zich allemaal door een psychiater laten nakijken. Maar de lange lijn van waanzinnige profeten en messiassen heeft vreemde ideeën in je delicate hersenen geprent.

Allemaal zijn ze tegen seks. Waarom? Omdat seks de bron van het leven is. Ze zijn tegen het leven, daarom moeten ze ook tegen seks zijn, want wat is er anders zo geweldig aan het celibaat? Ze verhinderen dat je nieuw leven geboren laat worden, meer leven, beter leven. Ze hebben je belet om met mensen uit verre landen te trouwen. Russen willen niet met Amerikanen trouwen, Christenen niet het Hindoes, Chinezen niet met Afrikanen.

Maar zo hoort het te zijn – ze zouden moeten trouwen met iemand die ver van hun eigen levenslijn vandaan is, want kruising heeft in planten, in dieren een belangrijk feit bewezen: uit

kruising komt een betere generatie voort, beter dan zowel de vader als de moeder. Als die religies en naties en rassen de mensen het in de afgelopen tienduizend jaren niet hadden verboden, dan liepen we nu niet meer te slepen – droevig, zwaar, nog steeds naar de kerk en de synagoog te gaan.

En vergeet niet, als kruising normaal wordt dan worden alle wereldoorlogen onmogelijk, want in één familie vind je dan een Chinees, een hindoe, een christen, een mohammedaan, een jood. Wie gaat tegen wie vechten? – onderling zullen we zo vermengd zijn. En zo is mijn commune. Niemand maakt het wat uit wie je bent – zwart of wit, Engels of Duits, Amerikaans of Russisch.

Buiten zie je mensen staan praten; heb je er wel eens op gelet waar ze over praten? Als je in Engeland bent praten ze over het weer. Maar dat is toch raar... want ze zijn daar allebei en allebei weten ze wat voor weer het is. Wat heeft dat praten voor zin? Daar zit een of ander geheim in, want het is het minst controversiële wat er is. Als je over iets politieks begint, dan houdt het converseren op, dan begint het argumenteren. Als je over iets godsdienstigs praat, dan houdt het converseren op – jij bent katholiek en de ander protestant.

Je kunt niet eens over de belangrijke dingen in het leven praten; je kunt het alleen maar over het weer hebben. Let er maar eens op in de buitenwereld, mensen praten niet met elkaar, eigenlijk proberen ze alleen maar om niet in een echte confrontatie terecht te komen. Ze zijn niet bezig om hun hart te openen, ze zeggen niet wat ze altijd al hadden willen zeggen.

Er was eens een Duitse filmactrice naar mijn commune in India gekomen. Haar ster was in Duitsland aan het verbleken; ze kreeg steeds minder films om in te werken. Ze wilde weer eens wat aandacht, zodat ze weer een grote ster kon worden. Ze kwam naar mijn commune, ze deed daar een paar groepen, mediteerde en toen was ze – zonder iemand iets te zeggen – ineens verdwenen. En toen ze vertrok van het vliegveld in Bombay gaf ze een persconferentie waar ze alles aan elkaar vast loog: dat ze was geslagen, dat ze verkracht was, dat ze haar gingen vermoorden, dat ze maar net had kunnen ontvluchten. In Duitsland werd ze weer een grote beroemde ster.

Haar man schreef me een brief. Ik wil dat je weet wat er in die brief stond. Haar man schreef: 'Ik geloof niet wat mijn vrouw allemaal zegt, want ze blijft steeds meer opstapelen tegen u en uw commune. Ik geloof er niets van dat dat allemaal met haar gebeurd is. Als het wel was gebeurd, dan had ze naar het dichtstbijzijnde politiebureau moeten gaan in de buurt van de commune. Het was niet nodig geweest om honderden kilometers ver naar Bombay te gaan, een persconferentie te geven en op het vliegtuig te stappen.'

Maar hij zei: 'Ik geloof er niets van dat deze dingen zijn gebeurd, maar als ze wel zijn gebeurd, dan doet me dat veel plezier, want die dingen heb ik haar altijd al willen aandoen maar ik kon de moed er niet toe opbrengen. Het is een klerewijf!'

Wat leiden mensen voor levens als de man zo over zijn vrouw denkt? En de vrouw moet hem wel wat aandoen; want waarom zou hij anders zulke ideeën in zijn hoofd ronddragen? Nee, echtgenoten praten helemaal niet met elkaar. Ze zitten alleen maar te bakkeleien, te vechten. Wat is dat voor liefde? En de hele wereld zit in hetzelfde schuitje. Dat komt omdat het leven ontkend is, veroordeeld – logisch, als iets wordt veroordeeld, wie wil daar dan de kunst van leren?

Mijn religie is niets anders dan de kunst van het leven, de kunst van het liefhebben. En als beide dingen je lukken – totaal leven, totaal liefhebben – dan zal de derde, verlichting, vanzelf komen. Je hebt het verdiend. Je hoeft er niet naar te zoeken, je hebt het verdiend. Het is een beloning van het bestaan aan mensen die het leven gerespecteerd, geliefd, geleefd, gedanst, genoten hebben.

Dus het is niet alleen een kwestie van omhelzen, het heeft vele gevolgen. Mensen in de buitenwereld leven niet écht. Misschien hadden de hippies wel gelijk toen ze zeiden: 'Geloof niemand die ouder dan dertig is'. Ik ben het me ze eens, want zo rond de dertig gaan mensen dood. En daarna leven ze misschien nog wel vijftig jaar, maar dat is een postuum bestaan. Ze

blijven leven omdat leven een gewoonte is geworden. Net zoals ze blijven roken, zo blijven ze leven – hoe kom je van die gewoonte af?

Maar het leven is geen gewoonte, het leven is een voortdurende zoektocht, verkenning. Het leven is een ontdekkingsreis en houd er niet mee op zolang je niet de diepste waarheid van je wezen hebt ontdekt. Er zijn veel plaatsen om te stoppen – hele mooie, hele verleidelijke, betoverende, magische. Maar vergeet één ding niet, dat je niet moet ophouden voordat je er achter bent gekomen wie je bent. Ja, je kunt bij elke halte wat uitrusten, maar blijf in beweging, blijf met de stroom mee gaan. Blijf open voor allerlei soorten ervaringen.

Leef niet als een lafaard! Met andere woorden, leef niet als een christen! Leef als een man, niet als een gentleman: gewoon een man is genoeg. Leef als een vrouw, niet als een lady. De lady is dood – als een vrouw dood is wordt ze een lady genoemd. Als een man helemaal door de maatschappij is geprogrammeerd wordt hij een gentleman genoemd.

Ik wil alleen maar ruwe mannen, ruwe vrouwen – natuurlijk, ongepolijst, vrij van gedachten. En als je zo kunt leven, dan wordt alles in je leven een feest. En alles in je leven zal je rijker maken.